

HELYI TANTERV

GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ TANULÓK SZÁMÁRA

Magyar nyelvtan 5-8. évfolyam

2020.

I. Óraterv

ÉVFOLYAM	5.osztály	6.osztály	7.osztály	8.osztály
HETI ÓRASZÁM	2,5 óra	2,5 óra	2 óra	2 óra
TANÍTÁSI HETEK SZÁMA	36 hét	36 hét	36 hét	36 hét
ÉVES ÓRASZÁM	90 óra	90 óra	72 óra	72 óra

II. A magyar nyelvtan tantárgy tanításának általános céljai

Az anyanyelvi nevelésnek az 5–8. évfolyamon több célt kell elérni. Hármasként hat az anyanyelvi nevelés. Egyrészt a nyelv a gondolkodás eszközeként az önkifejezés, ismeretszerzés, tanulás feltétele. Másrészt a nyelvi ismeretek nem csupán a nyelvtan tantárgy ismeretanyagaként jelentősek, hanem lehetővé teszik más tantárgyak elsajátítását. A felnőtt társadalomba való beilleszkedés során használni fogják azokat az ismereteket, készségeket, amelyekre az anyanyelvi órákon szert tesznek, amelyeket gyakorolnak. Fontos, hogy a diákok korosztályuknak megfelelően tudják anyanyelvi ismereteik segítségével kifejezni magukat, a különböző kommunikációs helyzetekben írásban és szövegben megértetni magukat, érvelni, ismereteket szerezni, megosztani. Cél, hogy a biztos anyanyelvi alapok segítsék az idegen nyelv, nyelvek elsajátítását.

Az anyanyelvi nevelés, a magyar nyelv tanítása során elérendő célok, feladatok:

- A helyesírás tudatosítása
- A nyelvi rendszer megismerése
- A magyar nyelv adott kommunikációs helyzet követelményeinek megfelelő helyes használata mind szóban mind írásban: a tanulók a magyar nyelv szabályainak megfelelően fejezzék ki magukat szóban és írásban.
- Biztos szövegértési és -alkotási készség kialakítása.
- A digitális szövegértés és -alkotás módjainak alkalmazása.
- Tudják a saját véleményüket logikusan kifejezni, képesek legyenek logikusan érvelni.
- Legyen ismeretük anyanyelvük történetéről.
- Legyenek képesek elhelyezni anyanyelvüket a világ nyelvei között.
- Az anyanyelvi ismeretek biztos alkalmazása, felhasználása az idegen nyelv tanulása során

III. Módszertani alapelvek, sajátosságok

A gyengénlátó és a látásukat praktikusán használó aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása lehetséges. A látássérülés maga nem ok a tantárgyi felmentésre, hiszen ezen tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A gyengénlátó, aliglátó tanulónak is szüksége van azokra az ismeretekre, készségekre, melyek birtokában alkalmazkodni tud a társadalmi környezet változásaihoz.

- Ismerni kell a gyengénlátó, aliglátó tanulók szemészeti állapotát, betegségét, esetleges járulékos egészségkárosodását.
- Megfelelő tanulási környezetet kell kialakítani (fényviszonyok, speciális tanulópadok)
- Az aktív tanulás támogatásához a gyengénlátó, aliglátó tanulók egyéni látásteljesítményének megfelelő speciális segédeszközök használata szükséges: különböző nagyítók (kézi, elektromos, digitális), olvasó televíziók (tantermi, hordozható), diktafon, laptop, tablet.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók számára egyéni igény szerint a feladatlapok nagyítása szükséges.
- Szemészeti állapotuknak megfelelően nemcsak a betűméretet, hanem a vonalvastagságot, a sorköz méretét is az egyéni igényeknek megfelelően kell megválasztani. Biztosítani kell a kontrasztosságot (fekete-fehér, kék-sárga stb.). Kerülni kell a fényes lapfelületet, a színes mezőben történő szövegmegjelenítést.
- Figyelembe kell venni, hogy a gyengénlátó, aliglátó tanulók látássérülésük, illetve egyéb csatlakozó sérülésük miatt gyorsabban elfáradhatnak, esetleg kevésbé terhelhetők, több és hosszabb pihenést igényelhetnek.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók esetében az egyéni látásteljesítményből adódó adottságokat (munkatempó, pontosság stb.) nagymértékben figyelembe kell venni.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók felmérés, vizsga esetén engedményeket vehetnek igénybe (többletidő, adaptált feladatok stb.).
- Az ismeretanyag elsajátításához indokolt lehet a rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási

tempót, a hangsúlyos olvasást érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele.

- Törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít. A gyengénlátó gyermekek kézírása kiváltható számítógéppel. Segítségével jól olvasható, esztétikus, számukra is látható, követhető, és visszaolvasható írásmunkákat készítenek.
- Az iskolai könyvtár használatán túl segíteni kell a tanulókat, hogy megtanuljanak ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni.
- Lehetőség szerint ismerjék meg az elektronikus könyvtárat és igénybevételét, a látássérült személyeket érintő információkat közlő weboldalakat.

A látássérülést kompenzáló képességek

- A tanuló ismerje saját állapotát, látássérüléséből fakadó szükségleteit.
- Fontos az egyénileg szükséges optikai segédeszköz ismerete, készségszintű használata. Legyen képes a számára szükséges speciális segédeszközöket ((különböző nagyítók, olvasó televíziók, diktafon, laptop, tablet) önállóan használni.
- Ismerje és használja a látássérült embereket érintő weboldalakat
- Sajátítsa el a 10 ujjas gépírást.
- Törekedni kell az önálló tanulásra, ismeretszerzésre.
- Fejleszteni kell a lényegkiemelés, tömörítés képességét.
- Memoriterek segítségével növelni a megtartó emlékezet teljesítőképességét.
- Cél a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való képesség kialakítása
- A hatékony tanulás feltétele a személyiség és a látássérülés szempontjából leghatékonyabb tanulási módszerek és stratégiák begyakorlása.
- Szükséges a pozitív beállítottság elősegítése, a motivációt fenntartása, fejlett teherbíró, alkalmazkodó és kudarcűrő képesség kialakítása.
- Cél az önbizalom és önkritika egyensúlyának megteremtése; a reális énkép kialakítása;

IV. A magyar nyelv tantárgy fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat

IV. 1. A tanulás kompetenciái

- A tanuló képes új ismeretek befogadására és feldolgozására.
- A tanuló képes a feladat elvégzéséhez szükséges lépések kidolgozására.
- Elsajátítja a tömörítés, lényegkiemelés, vázlatkészítés lépéseit.

- Képes saját tanulását megszervezni.

IV. 2. Kommunikációs kompetenciák

- Helyesen és tudatosan használja anyanyelvét.
- Képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzet körülményeihez, azoknak megfelelően használja a nyelvi eszközöket
- Ismeri és használja a kulturált kapcsolatteremtés, -tartás szabályait

IV. 3. Digitális kompetenciák

- Ismeri a legelterjedtebb operációs rendszereket és alkalmazói programokat, a digitális kommunikációs formákat.
- Birtokában vannak az információkezelés alapismeretei (szövegszerkesztés, táblázatkészítés)
- Használja az elektronikus és internetes kommunikációt (sms, email, interaktív feladatok, források)
- Ismeri és használja a tanulástámogató szoftvereket.
- Ismeri az internet és a digitális kommunikáció szabályait, illetanát, biztonsági előírásait.

IV. 4. A gondolkodás kompetenciái

- Képes a gondolatok érthető megfogalmazására: egymással összefüggő mondatokból álló, kerek, lezárt szöveg alkotására mind írásban mind szóban.
- Felismeri és megérti a nyelv rendszerszerűségét.
- Képes az adat, a tény és a bizonyíték jellemzőit felismerni.
- Az ismeretek gyűjtése során képes az elemzésre, a modellek felismerésére.

IV. 5. Személyes és társas kompetenciák

- Képesé válik helyes énkép kialakítására.
- A tömegkommunikációs ismeretek elsajátítása során felismeri a média hatását a különböző tevékenységi területekre.

IV. 6. Kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- Értékeli és ápolja anyanyelvét.
- Képesé válik a megszerzett anyanyelvi ismeretek aktív felhasználására az idegen nyelv tanulása során.

IV. 7. Munkavállalói kompetenciák

- Az együttműködés, közös munkavégzés képességének kialakulása. Képesé válik az egyéni és csoportfeladatokban különböző szerepeket betölteni.
- Kialakul a kezdeményező hozzáállás és az új ötletek iránti pozitív hozzáállás.

V. Tananyagtartalmak és fejlesztési feladatok évfolyamonként

V.1. Ötödik osztály

Heti óraszám	2,5 óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	90 óra

V.1. 1. A témakörök áttekintő táblázatai

Témakör neve	javasolt óraszám
I. A kommunikáció alapjai	5 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 4 óra törzsanyag 1 óra ajánlott tananyag)
II. Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan	20 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 18 óra törzsanyag 2 óra ajánlott tananyag)
III. Állandósult szókapcsolatok	6 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 5 óra törzsanyag 1 óra ajánlott tananyag)
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	35 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 33 óra törzsanyag 2 óra ajánlott tananyag)
V. Hangalak és jelentés	10 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 9 óra törzsanyag 1 óra ajánlott tananyag)

VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	12
VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2

V.1. 2. Az ötödik osztály tananyagtartalma nyelvtanból

I. témakör: A kommunikáció alapjai
A jelek világa (<i>ajánlott anyag: országunk jelképeinek eredete, történelmi jelképeink értelmezése</i>)
A kommunikáció fogalma, tényezői
A kommunikáció nem nyelvi jelei
A kommunikációs kapcsolat

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A kommunikáció tényezőinek megismerése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása

Fogalmak: természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás

II. témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan
Hang és betű, az ábécé (<i>ajánlott anyag: Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata</i>)
Betűrend, elválasztás
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve,
- A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban

Fogalmak: hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondataalkotás, határozóragok megfelelő használata

III. témakör: Állandósult szókapcsolatok
Szólások
Szóláshasonlatok
Közmondások
Szállóigék
Köznyelvi metaforák (<i>ajánlott anyag: A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje</i>)

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal

Fogalmak: állandósult szókapcsolat, szólas, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

IV. témakör: A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
Hangképzés, fonéma
A magánhangzók csoportosítása
Magánhangzótörvények: <ul style="list-style-type: none">• Hangrend• Illeszkedés
Mássalhangzótörvények: <ul style="list-style-type: none">• Részleges hasonulás• Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás• Összeolvadás• Rövidülés• Kiesés
A szavak szerkezete:

- Egyszerű és összetett szavak
- Szótő és toldalékok
- A képző, a jel, a rag

(ajánlott anyag: nyelvi játékok – szóalkotási módok)

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
- A szavak szerkezetének felismerése
- A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése
- A szavak jelentésbeli szerepének megfigyelése a kommunikációban

Fogalmak: beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

V. témakör: Hangalak és jelentés
Egyjelentésű szavak
Többjelentésű szavak
Azonos alakú szavak <i>(ajánlott anyag: nyelvi humor)</i>
Rokon értelmű szavak
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak
Hangutánzó, hangulatfestő szavak <i>(ajánlott anyag: hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben)</i>

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése
- Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
- Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében

Fogalmak: egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak

VI. témakör: Szövegértés és –alkotás a gyakorlatban
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
A leírás
Az elbeszélés
A jellemzés

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása
- Különbéle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- Olvasási stratégiák alkalmazása
- A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés,)
- Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete

Fogalmak: elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés

VII. témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat (<i>ajánlott anyag: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése</i>)

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés
- Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken
- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán
- Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról

Fogalmak: könyvtár, múzeum, kiállítás

V. 1. 3. Az ötödik évfolyamon a nevelési-oktatási szakasz végére a tanulónak az alábbi továbbhaladási feltételeknek kell megfelelnie a differenciálás elvének érvényesülésével:

- A hang, a szó és a szóelem megkülönböztetése.
- Alapismeretek a hangok képzéséről, tulajdonságairól.
- Rokon és ellentétes jelentésű szavak, valamint szólások, közmondások jelentésének értelmezése a közösen feldolgozott ismeretterjesztő, tantárgyi-szakmai, szépirodalmi szövegekben.
- A gyakran használt és olvasott művekben előforduló szavak jelentésének értelmezése.
- 20-25 mondatnyi szöveg értelmezése
- rövidebb terjedelmű (kb. 15-18 mondatnyi) elbeszélő, leíró szöveg alkotása

V. 2. Hatodik osztály

Heti óraszám	2,5 óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	90 óra

V. 2. 1. A témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve	javasolt óraszám
I. A kommunikáció	6 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 4 óra törzsanyag 1 óra ajánlott tananyag)
II. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6
III. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	76
IV. Könyv és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2

V.2. 2. A hatodik osztály tananyagtartalma nyelvtanból

I. témakör: A kommunikáció
A metakommunikáció eszközei (ajánlott anyag: A kommunikációs illemszabályok tudatosítása: üdvözlési szokások, SMS, chat)

A kommunikációs kapcsolat

A beszélgetés

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása
- Az írásbeli és szóbeli közlés eltérő kommunikációs sajátosságai

Fogalmak: gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend, illemszabályok

II. témakör: Szövegértés és –alkotás a gyakorlatban
--

A párbeszéd

A levél (hagyományos, elektronikus)

A plakát, a meghívó

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- Helyesírási készség fejlesztése
- A szókinccsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása

Fogalmak: vázlat, bekezdés, beszédhelyzet

III. témakör: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók
--

Szóelemek, szófajok, az ige fogalma

- az igeidők
- az igemódok
- az ige ragozása
- a leggyakoribb igeképzők
- az igék helyesírása

A határozószó

A főnév

- személynevek és helyesírásuk

<ul style="list-style-type: none"> • földrajzi nevek és helyesírásuk • az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk • az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk
A melléknév <ul style="list-style-type: none"> • a melléknevek és helyesírásuk
A számnév <ul style="list-style-type: none"> • a számnevek és helyesírásuk
A névmások <ul style="list-style-type: none"> • A személyes és a birtokos névmás • A kölcsönös és a visszaható névmás • A mutató és a kérdő névmás • A határozatlan, az általános és a vonatkozó névmás
Az igenevek <ul style="list-style-type: none"> • A főnévi igenév • A melléknévi igenév • A határozói igenév
Viszonyszók, mondatszók

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók
- A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása
- Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata
- A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
- Helyesírási készség fejlesztése
- Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása
- A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- A helyesírási készség fejlesztése

- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése

Fogalmak: szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók

IV. témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

A hagyományos és a digitális könyvtárak

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása

Fogalmak: digitális adattárak, honlapok, célcsoport

V. 2. 3. A hatodik évfolyamon a nevelési-oktatási szakasz végére a tanulónak az alábbi továbbhaladási feltételeknek kell megfelelnie a differenciálás elvének érvényesülésével:

- A beszédhelyzethez és a nyelvi illem alapvető szabályaihoz alkalmazkodó beszédmód a kommunikáció iskolai és gyakorlati helyzeteiben. A nyelvi és a nem nyelvi kifejezőeszközök helyes használata az élőbeszédben.
- Szövegben a szavak szófajának felismerése, megnevezése, a szófajok jellemzőinek ismerete, a szófajok helyesírására, helyes használatára vonatkozó szabályok ismerete és alkalmazása.

V. 3. Hetedik osztály

Heti óraszám	2 óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	72 óra

V. 3. 1. A témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve	javasolt óraszám
I. Kommunikáció, digitális írásbeliség	6
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek	58
III. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6 (lehetséges az óraszám alábbi elosztása: 5 óra törzsanyag 1 óra ajánlott tananyag)

IV. Könyvtárhasználat	2 óra
-----------------------	-------

V.3. 2. A hetedik osztály tananyagtartalma nyelvtanból

I. témakör: Kommunikáció – digitális írásbeliség
Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás
Vita és érvelés
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai
Reklám, hirdetés, apróhirdetés
Kommunikációs zavar

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése

Fogalmak: tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

II. témakör: Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek
Alany, állítmány, tárgy
Határozók
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó
A jelzők
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)
Az egyszerű mondat szerkezete, szó szerkezetek

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központozása
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőképesség fejlesztése
- A helyesírási készség fejlesztése

Fogalmak: mondatrészek (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető);

III. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei

(ajánlott anyag: érvtípusok, egyenes érvelés, inverz érvelés)

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- a szövegalkotási készség fejlesztése
- érvelés, ismertető szövegek, kérvény, kiselőadás

Fogalmak: beszédhelyzet, szövegtípus

IV. témakör: Könyvtárhasználat

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális szótárak használata

Fogalmak: szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

V. 3. 3. A hetedik évfolyamon a nevelési-oktatási szakasz végére a tanulónak az alábbi továbbhaladási feltételeknek kell megfelelnie a differenciálás elvének érvényesülésével:

- Az egyszerű mondat fajtáinak biztos megkülönböztetése.
- Az egyszerű mondat részeinek, szó szerkezetének megnevezése, elemzése.
- A tanult nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása.
- Rövid kérvény írása.

V. 4. Nyolcadik osztály

Heti óraszám	2 óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	72 óra

V. 4. 1. A témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve	javasolt óraszám
I. Összetett mondat a szövegben	36
II. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	8
III. Készüljünk a felvételire	14
IV. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai – játékos feladatokkal	6
V. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	6

V. 4. 2. A nyolcadik osztály tananyagtartalma nyelvтанból

I. témakör: Az összetett mondat a szövegben
A mellérendelő összetett mondat
Az alárendelő összetett mondatok
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat
Az összetett mondat helyesírása
Az idézés

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
- Az összetett mondatok típusainak megismerése

- Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
- A központozás megtanulása az összetett mondatban
- Az idézés szabályainak elsajátítása

Fogalmak: összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

II. témakör: Szövegértés és alkotás a gyakorlatban

A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei

Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzőik

Az érv és a cáfolat

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

Fogalmak: elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

III. témakör: Készüljünk a felvételre
--

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
- A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
- A szókincs fejlesztése
- Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
- Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése

Fogalmak: Az eddig tanult fogalmak átisméltése

IV. témakör: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai – játékos feladatokkal
--

A köznyelv és a csoportnyelvek

Nyelvjárások

Ritkább szóalkotási módok

Mozaiszók, ikerszók és szórövidülések

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése

Fogalmak: irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

V. témakör: Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan
--

A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint

Nyelvünk eredete, rokonsága

Nyelvtörténet, nyelvemlékek

Nyelvújítás

Fejlesztési feladatok, lehetőségek a differenciált oktatás elvének figyelembevételével

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése

Fogalmak: rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

V. 4. 3. A nyolcadik évfolyamon a nevelési-oktatási szakasz végére a tanulónak az alábbi továbbhaladási feltételeknek kell megfelelnie a differenciálás elvének érvényesülésével:

- A leíró nyelvtani ismeretek rendszerezése: hangtani, szó-alaktani, jelentéstani, mondattani jelenségek fogalmi szintű megnevezése, egyszerűbb esetekben a felismerése.
- Helyesírási ismeretek készségszintű alkalmazása
- Nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a beszédhelyzetnek megfelelően
- Tájékozottság és ítéletalkotás az alapvető kommunikációs műfajokban, a média szerepének és hatásának felismerése.
- Tájékozottság a magyar nyelv eredetéről, helyéről a világ nyelvei között.

VI. Értékelés

A tanulási folyamat eredményesebbé tétele, a reális énkép kialakítása szempontjából a különböző értékelési típusok nagy szerepet játszanak. A gyengénlátó és a látásukat praktikusán használó aliglátó tanulók tudását ugyanolyan rendszerességgel kell mérni és értékelni, mint látó társaikét. A tantárgy értékelésekor figyelembe kell venni az általános és speciális, egyénre szabott fejlesztési célkitűzések, feladatkijelölések alapján az ismeretek, jártasságok és készségek terén elért eredményeket.

A tanulók eredményesebb tanulását elősegítő értékelés során a tanulási hibák és nehézségek megnevezésével, a javítási lehetőségek számbavételével a tanuló fejlesztése a cél.

Az értékelés szempontjai:

- a tanuló önmagához mért fejlődése
- a tanórai aktivitás
- a társaival való együttműködés
- önállóság
- digitális eszközhasználat a tanulási folyamatban

Az értékelés formája:

- szóbeli
- írásbeli (A számítógépet készségszinten használók számára természetesen a digitális forma a legmegfelelőbb ellenőrzési módszer.)

Az értékelés területei:

- szóbeli felelet
- feladatlapok, tesztek

- írásbeli szövegalkotás
- gyűjtőmunka
- kiselőadás, bemutató

A látássérülésből adódó sajátosságok:

- Amennyiben a tanuló bizonyos feladatok, anyagrészek alól felmentést kap, azt előre tisztázni kell vele és a társaival is.
- A tanulók felmérés, osztályozó vizsga esetén engedményeket vehetnek igénybe (többletidő, adaptált feladatok stb.).